

"EDINOST"
 Izhaja po trikrat na teden v šestih izdanjih ob **torkih, četrtkih in sobotah**. Zjutranje izdanje izhaja ob 6. uri zjutraj, večerno pa ob 7. uri večer. — Obojno izdanje stane: za jeden mesec f. 1.—, izven Avstrije f. 1.50 za tri meseca . . . 3— . . . 4.50 za pol leta . . . 6— . . . 9— za vse leto . . . 12— . . . 18—
 Naročnino je plačevati naprej na naročbe brez pribložene naročnine se uprava ne ozira.

Posamično številke se dobivajo v prodajalnicah tobaka v Trstu po 3 avč., izven Trstu po 4 avč.

EDINOST

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

"Edinosti je mod".

Na zdar!

Danes je menda zaključena pravda ob vprašanju, da li so društva potrebna za narod, ki se še razvija in ki še le gradi temelje svoji bočnosti. Ne, že davno je zaključena ta pravda pred sodnim stolom vseh kulturnih narodov, ki so se razvijali pred nami in po katerih jasnih vzhledih se moramo ravnati tudi mi Slovenci, ako hočemo dospeti do svojega cilja. Mi se moramo neprstano učiti iz spisov te pravde. Pravda je torej dognana že davno. A ker se je v poslednjih dobah jelo nekam čudno sukat življenje v nas Slovencih in so se jeli oglašati možje golega zanikanja vsega, kar je bilo potrebno drugim narodom za njih razvoj, tako so se jeli oglašati glasovi, ki so vsako nepristojnost, dogodivšo se morda v kojem pojedinem društvu, hitro generalizovali, hoteči uporabiti isto kakor ostro orožje proti narodnim društvom sploh. In tako se je obsojalo vseprek in postavljalo na indeks. In če ni našla milosti naša miljenka, družba sv. Cirila in Metoda, ta čuvica verskega čutstvovanja, pospeševateljica vzgoje v zmislu krščanske morale in zaščitnica naši mladini po obmernih pokrajnah, kjer preti našemu narodu morálna in narodna poguba, ako je prišla na indeks celo naša miljenka, potem se ni čuditi, da je zadel "anathema sit" tudi naše — sokolstvo!

Ali rekli smo že, da je pravda o potrebi narodnih društev že dognana pred sodnim stolom drugih kulturnih narodov in kdo se noče ukloniti tej razsodbi, ta ni — dobre volje, ker noče privoščiti narodu onih sredstev, koje narod treba ne le za borbo proti vnanjim nasprotnikom, ampak tudi v to, da v svoji sredi vzbuja zavest in zmisel za lastne potrebe. In tako vzgajanje v lastnem tabornu je za prvi začetek skoro da nujneje, nego pa pozitivna borba proti vnanjim nasprotnikom. Kdo bi hodil na lov, dokler nima puške? Najprej puško, potem lov; najprej narodnih bojevnikov, potem narodno borbo. A narodnih bojevnikov nam vzgajajo v prvi vrsti društva.

PODLISTEK.

18

Slučaj.

Novela; hravatski spisal Jenio Sisolski.

Prevel M. C. — d.
(Daje).

Ustal sem, jo objel in pritisnil na svoja prsa. Ustnici sti se nama združili v prvi, vroči in trajni poljub.

Marija je zaječala bolestno, rekla: — Oj, tu me nekaj boli!

Položila si je roko na srce, prebledelo naglo, oči so je postale zopet motne, solza za solzo je kapala niz prekrasno lice.

— Duša moja, nikar ne pretakaj solz! jesem jo tolažiti in v isti hip so se naglo odprla vrata.

Njena mati je stopila v sobo ter obstala presenečena.

Marija je séla, zakrivlja si lice. Mati je pogledovala sedaj mene, sedaj hčerko.

— Gospa! ... izustil sem v zadregi.

— Prosim vas, gospod, kdo ste vi, s kom imam čast? ... vprašala je mati, pogledši me strogo.

— Dragimir N.... gospa, sem odvrnil.

Narodna društva so nam torej neizogibno potrebna, aki si hočemo Slovenci ustvariti jamstvo za življenje kakor — narod! In vendar so se našli med nami ljudje, ki so v novejših dobah zapričeli borbo proti temu dejstvu, ljudje, ki niso hoteli pripcnati že izrečene razsodbe in so zahtevali nekako, naj se pravda reasumira, obnovi.

Toda na čast našemu narodu moramo konstatovati, da je isti tudi ob tej nečuveni zahtevi pokazal, da spoštuje ne le razsodbe c. kr. oblasti, ampak tudi razsodbe kulturne Evrope. Narod je odklonil nečuveno zahtevo. Prokletstvo, izrečeno proti narodnim društvom, je zgrešilo svoj učinek pri ogromni večini naroda. Sesebno nas navdaja s ponosom, da so vsa naša tržaška društva ostala visoko vzvišena nad penečim valovjem, provzročenim od ljudij, ki niso dobre volje. Naša društva se razvijajo, hvala Bogu, prej ko slej in ta solidnost v sestavi naših društev, ta udanost do narodne stvari, ki je naravnost ganljiva, ako jo opazujemo na pripravnih in siromašnih ljudeh, to splošno uverjenje o potrebi naših narodnih društev: to je malone jedina svitla točka v naših pretužnih razmerah.

Le poglejmo jih naša društva jedno za drugo: slovanska čitalnica naša, to središče našega razumništva in zato prva in vrhovna predstaviteljica našega življa v Trstu, ki je bila jela nekako hirati pred par leti, oživila je zopet vzliz vojni proti narodnim društvom in je sosebno v novejši čas vrlo vršila svojo nalogu v socijalnem življenju slovanstva tržaškega; obe naši podporni društvi se jačita od leta do leta in zbirata skrbno v svoje kroge naš pošteni delavski stan, delé med naše delavce dušne hrane in v dobiti stiske tudi gmotne podpore; naša branilnica se razvija kaj lepo, sosebno v poslednji čas pod razumnim vodstvom razumnih mōž, tako, da je opravičena nada, da se v par letih prerije v prvo vrsto med sličnimi zavodi slovenskimi; in tako se trudijo vsa druga društva, da po možnosti in v razmerju se svojimi sredstvi vrše svojo nalogu ka-

— No, kaj to pomeni? Marija, ti jočeš!

— Mati?

— Prosim vas, gospod, povejte mi, kaj se je dogodilo? Zakaj joče moja Marija?

— Ne bi mogel vedeti, gospa, bil jej je odgovor.

— Čudne stvari! ... Ne umejem! Marija, reci, zakaj jočeš?

Deklica ni odgovorila ničesar.

— Gospa, nočem se opravičevati, ali prosim vas, ne čudite se, da me vidite v tej sobi. Jaz sem potoval z vami od Trsta do Splita

— Da, vaše lice mi je nekako znano, pogleda mi je gospa v besedo

— Pred nekoliko dnevi, nadaljeval sem, videl sem vas in gospodičino v Solinu. Jaz stajem v tej gostilni, pa sem se slučajno spoznal z gospodičino. Donesel sem gospodičini neko knjigo.

— A kedaj ste se spoznali z Marijo? — vprašala me je mati nezaupljivo.

— Danes, Misil sem, gospa, da ste doma. Priznavam, da sem pogrešil... Oprostite!

— Marija, povej vendar enkrat, zakaj jočeš?

— Mati, nič mi ni.

Gospa me je pogledala zaresno. Jaz sem zganil z rameni v svoje opravičenje.

Oglasni se račune po tarifu v petitu; za naslove z dobelimi črkami se plačuje prostor, kolikor obsegava navadnih vratic. Poslana osmrtnica in javne zahvale, dočnični oglisi itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu ulica Caserma št. 13. Vsako pismo mora biti frankovano, ker nefrankovana se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase sprejema **upravnštvo** ulica Molino piecolo hšt. 3, II. nadst. Naročnino in oglase je plačevati loco Trst. Odprta reklama cije se proste postnine.

kor členi naše narodne organizacije. Ni rečeno s tem, da bi bilo vse uzorno v naših društvin in da ne bi bilo hib nikjer; ali to smemo reči, da vši napori izvestnih krogov niso mogli omajati prepričanja o potrebi narodnih društev!!!

Gori smo bili rekli, da je "anathema sit" zadel sosebno naše sokolstvo. Sokolska srača se je hotela proglašiti znakom — saj se sami ne vemo prav, kako bi rekli! — vsega slabega: znakom brezbožnosti, znakom upornosti in neloyalnosti. In vendar: koli važna je naloga, kojo je vršiti uprav sokolstvu med slovanskimi narodi avstrijskimi! Sokolstvu je naloga, da se mladina ohrani z drava na duši in na telesu, da si ohrani ono svežost, ono agilnost, ki usposoblja človeka za resno borbo, a ker se narod sestavlja iz posameznih ljudij, tudi — n a r o d e !

Kakor v vsem, tako se moramo vzgledovati tudi v tem pogledu na narodu češkem. Ne radi zabave, ne v demonstracijske svrhe žrtvuje ta narod ogromne za razvoj sokolstva, za dušno in fizično utrjenje svoje mladine, ampak ker ve, da je sokolstvo najprimernejša organizacija v ta namen, da se v mladih glavah bistri razumevanje za potrebe naroda, da se v mladih prsih jekleni značaji, da se v mladih srcih vnema in neti domovinska ljubav ter da se v zdravih telesih utrija ona krepka volja, ki ne pozna mehobnega svetožalja, omakovanja in malodušja, ampak, ki se ne plasi resnega boja za svoj cilj. Pokojni Miroslav Tyrš, oče sokolstva češkega, čigar spomin obožuje ves narod češki, je prisodil sokolstvu nalogu, da ohrani narod pri oni vsestranski člosti, ki ne dā poginiti narodom, pri oni stalni in sveži moči, pri onem zdravju telesnem, dušnem in navstvenem, ki ne dopušča nikake gnilobe, nobenega zastanka, nobenega nazadnjaštve.* Sokolstvu je naloga, da nam vzgoja čil narod, kakoršnega, kakor pravi isti Tyrš, ne more uničiti nobena moč, nobena materialna sila. Nikdar še ni izumrl čil, če tudi mal narod, ampak narodi, ki so propali, so bili gotovo pokvarjeni telesno in duševno.

— Razumem, gospod, rekla je mati giojeno, naklonivši se mi lahno.

— Gospa, oprostite! .... Gospodičina! .... izustil sem ter izšel. Na pragu sobe sem se obrnil ter pogledal na Marijo. Nasmehnila se mi je tužno ter naslonila glavo na podvzglavlje divana. V tem trenotku se je nje mati približala k oknu. Gledajoča v morje pritskal si je oči z robcem....

Ne morem se spomniti, kako sem došel v svojo sobo in kaj sem storil v prvem trenotku. Meni se je zdelo kakor da sanjam, ter nisem mogel verjeti, da je bila krasna Marija v mojem naročju, da mi je počivala na prsih, da sem jej poljubil toplo in rdeči ustnici.

Silovito sem občutil žar prve, čiste ljubezni, ter vso moč in vso sladko bol tega skrivenstvenega čutstva. Srce mi je drhtelo vzvišene radosti, pred mojim vodljivim duhom razmikali so se prostori, v prsih so se mi valovili nepoznani občutki, grlo mi je bilo suho; vzdihal sem teško, teško, in globoko. Vedel sem, da sem srečen, ali razumeti nisem mogel svoje sreče. Naglo, lahko, kakor na krilih stopal sem po sobi, gledal v morje, smejal se, a oči so mi bile vlažne, zroče v veseli svet....

Vrgši se v naslonjač sem šepnil: — Ona me ljubi, ona me ljubi! (Dalje prihodnjič.)

Naš narod ostani čil! To je vsa vsebina sokolske ideje! Smelo in držno bi bilo, ako bi hoteli trditi, da je naše sokolstvo že na višini te svoje naloge. Ne, ni, in na vse zadnje se tudi ne smemo čuditi, da ni! Mi ustajamo še le! A kolikor je še hib na našem sokolstvu, so iste le naravna posledica dejstva, da v nas še ni popolnoma prodrla pravo razumevanje sokolske ideje! Ne razume je še prav mladina, ki bi se morala kar trumoma zbirati okoli sokolske zastave, a ne razume je tu pa tam niti starejša inteligenčija, ki vidi često le igračo, kjer je zaresno delo. A ta nedostatek nas ne sme plašiti, marveč bodi v vspodbujem vsem onim, ki so se že oklenili sokolske ideje, da z vsem svojim srcem širijo pravo razumevanje iste na vse strani.

Zadovoljstvom beležimo, da se i v našem „Tržaškem Sokolu“ širi bolj in bolj spoznanje o nalogi sokolstva, spoznanje, da sokolstvo ni igracha, ampak resno delo; zlasti pa nas veseli, da prodira spoznanje, da glavna naloga sokolskim društvom ni nastopanje na raznih slavnostih, ampak — v telovadnici, kjer mora kraljevati telesna gibnost in kjer se mora spajati duh odločnosti z duhom bratstva.

Akademija, ki bode dne 3. prih. meseca, dokaže nam, da je naš „Trž. Sokol“ v minoletem zaresno vršil svojo nalogo, o čemer se čitalji lahko prepičajo iz notice, ki jo prijavljamo danes na drugem mestu. In le pravično je, da se na tem mestu spominjam zaslug, ki si jih je steklo sedanje načelništvo za razvoj našega „Sokola“, v prvi vrsti pa neumorni starosta, ki nam je pravi vzgled vztrajnosti in strpljivosti. V to ime, da bi se bolj in bolj širilo med nami pravo razumevanje sokolske ideje in da bi postal naš „Sokol“ priporočo vseh rodoljubov trdna vez v naši narodni organizaciji, v to ime kličemo vsem krepak in bratski „Na zdar!“

DOPISI.

S Krasa. (Izv. dop.) — Zopet se je oglašil g. dopisnik iz „okraja koperskega“ ali bolje rečeno D.—. v cenjeni „Edinosti“. Takih dopisov je bilo poslednji čas mnogo, a, žal, le malo spravljivih, tem več pa zbadljivih!

Gospod dopisnik „Nis Vodoran II.“ je v cenjeni „Edinosti“ 42. številki spletel sicer lep venc iz pravih „resnic-cvetlic“, a ni si menda mogel kaj, da ne bi upletel tudi žgoča koprive! Morda je g. dop. menil, da se ista ne opazi — toda, kopriva ostane le kopriva, če tudi jo usadiš v najlepši vrt.

Gosp. dopisnik se zaganja v nas Kraševce, ker se želimo ločiti od županije dolinske. Pregrešna je baje misel, da bi se za Kras ustanovila lastna županija!

Nepotrebeni bi bilo dokazovanje, v koliki meri je opravičena naša želja — saj smo ločeni že po naravi, po legi in vsled te, po gospodarskih opravilih. Kdo ne uvidi, da se marsikaj, kar koristi onim, ki po „dolinah“ obrezujejo svojo trto, ne dà prilagoditi nam, ki tukaj „gori v oblakih“ kopljemo svojo zemljo. Naše potrebe niso vsporedne z Vašimi — dakle: ne dadó se vsporediti i pota!

„Ubogi naš narod!“ usklika g. dopisnik; da, ubogi Kraševci! Niti tvoji sosedje ti ne privoščijo, da bi si kaj opomogel!

Menda Vam je vendar znano, g. dopisnik, od kedaj že moledujemo za samostalnost — go-to tudi veste, kje, koga smo prosili in komu smo se priporočili — če pa ne veste, osvedočite se prej. Neumevno nam je, kako ste mogli z našo prošnjo zvezati trditev: „Povsed je pa najti v narodu našem takih mōž, ki se hlinijo našim narodnim nasprotnikom in to radi svoje neumnosti ali pa dobičkažljnosti“.

V narodu našem je res najti takih mōž, verujemo, a, za ta slučaj je ta trditev predzrna, skoro da obrekovanje, koje zavračamo se slovenskim protestom!

Gotovo je, da smo že zdavnaj uložili svojo prošnjo, bržkone, preden je mogel g. dop. konstatovati preobrat v taktiki naših narodnih nasprotnikov.

Znano je tudi, da se nismo hlinili „večini“ dež. zobra istrskega, pač pa smo istej, kakor tudi „manjšini“, razložili potrebo, prisiljeni po ne-zakonitem ravnjanju, po nasilju v dolinski županiji.

Jasno je torej, da radi tega nismo prodali svoje narodnosti, ker vemo, da naša „manjšina“, nima nič skupnega v narodnostenm obziru z nasprotne „večino“.

Pon sočutja tarna p. dopisnik da se baje ne bo mogla uzdrževati županija na ubogem našem Krasu. Treba bo najmanj 70% naložiti na davke. To je res hudo, da! Če županija ne dobi potrebnega drobiža, pride konečno še naš — kamen na boben! Pa čudno, kako se ta božji svet vrti in preobrača. Pred nekaj časom je nekdo pravil tu kaj okoli, da bo treba 50% — no, zdaj nam je že treba 70%; če pa to ne pomaga — kar je najbolj kočljiva stvar, kaj ne? — no, potem se pa lahko poviša tudi na 90% ali na 100%, kakor bo potreba, kaj?! Skrbite le za svoje dohodke in stroške, naše gospodarstvo pa prepustite nam in vso skrb zvrnite na nas*.

Poleg vsega „hnudega“, koje se naloži z novo županijo ubogim Kraševcem — in celo Brežanom, pokazal nam je g. dop. jedino „dobro“, katero pa — žal — doleti le „kojega gostilničarja ali prodajalničarja v Klancu“. — Kaj hočete? Vsak se ni porodil pod tisto srečno zvezdo! Ne hudujte se, da tudi tisti „gostilničar ali prodajalničar“ ne stopa z Vami. Pustite tudi drugim svoje menenje, ter ne mislite, da je le to „pribito“, kar trdite Vi in Vaša družba.

„Svaka sila do vremena“, tako smo tudi mi mislili, pa vedno pikanje nas je vendar prisililo do tega odgovora.

Političke vesti.

V TRSTU, dne 11. aprila 1896.

Na deželni vladi v Galiciji imajo baje krizo. Že dlje časa se širi namreč govorica, da nameruje odstopiti namestnik, knez Sanguszko. Nekateri listi hoteli vedeti, da se knez Sanguszko ne počuti dobro v uniformi uradnika ter hrepenci po prejšnji svobodi. Njemu da bolj prija vršenje državljanških, nego pa uradniških dolžnosti. Prepičan pa da je tudi, da je vzel preveliko breme na svoje rame, da ni kos veliki nalogi upravitelja toli razsežne pokrajine. Dasi se uradno oporeka tem govoricam, vendar se iste vzdržujejo trdovratno. „Nova Reforma“ hoče vedeti celo, kdo bode namestnik Sanguszku. Imenuje namreč sedanega predsednika poljskemu klubu, Zaleškega.

Madjarska lojalnost. V današnjem zjutranjem izdanju smo pisali o vladni stranki na Ogerskem: „Mi seveda smo tega menenja, da bi morali govoriti le o sreči, ako razpade ta hinavska in nearlojalna stranka, ki se na jedno stran imenuje vladno ter podpirateljico svetovalcev krone, na drugi strani pa ne le da mirno dopušča, ampak še neti in povsprešuje divjo agitacijo proti ukupnosti monarhije in proti dinasti, kojo agitacijo tirajo o belem dnevu, brez strahu in srama dediči političke ostaline pok. revolucionarnca Košuta“. — Kakor naylašč v potrjenje naših nazorov čitamo v dunajskih listih o nekem govoru madjarskega posl. Eötvesa, v kojem je isti rekel med drugim: „Oger ima neznaško dober spomin in se spominja na 350 do 370 let nazaj! (Takrat je prišla Ogerska pod habsburško dinastijo). Da bi se le ne morali spominjati na teh 350 let! Toda naj ostanem pri dobri volji! Toda jaz ne poznam Ogra (Madjara je hotel reči), ki bi bil dobre volje, ko se spominja na teh 350 let . . . . Toda jaz menim, da ni tako teška na loga spraviti v soglasje čutstva dinastije s čutstvi naroda, kakor misli Fran Košut . . . . Treba le nabrati 350 oborožencev — čemu, to se pove potem, ko bodo že tu (Klic: Proti bakonjskemu gorovju dunajskemu!) in kmalu se zasnove od 350 let sem vedno kaljena, polovičarska in tenka harmonija. Storite le narod močan in ugleden in potem, o tem sme biti prepičan vsakdo, bode krona vedno soglašala z nami, kajti hitela bode vsakokrat, da soglaša z nami . . . . 1741. 1790. in začetkom 1848. je bil narod močan, a vladar oslabljen“.

Ako ni to očitno pozivanje na upor, na dejansko silo nasproti dinastiji, potem bi morali priznati, da res ne vemo, kje je meja med lojalnostjo in nearlojalnostjo. In v očigled takemu veleizdajskemu početju molči vladna stranka, molči vlada,

molčé svetovalci krone. Do sedaj vsaj še ni nikdo reagoval proti izvajanju Eötvösa, kojih izvajanj nikdo ne more razumeti drugače, nego da pozivljajo Madjare na borbo za popolno samostojnost države sv. Štefana! Vladna stranka na Ogerskem molči v očigled takim pojavom, ker z jedne strani nima poguma, da bi govorila, z druge strani pa soglaša v svojem srcu s tem, kar je govoril Eötvös. Vedeli smo to, tudi če ne bi bil g. Eötvös zatrtil izrečno, da spomin Košutov proslavlja vsi Madjari, brez razlike na stranko*. In zato smo rekli po vsej pravici, da je nearlojalna tudi vladna stranka na Ogerskem. O ta madjarska lojalnost! Ne pravica, ampak dolžnost je avstrijski vladi in našemu parlamentu, da povodom obnovljenja pogodbe nadeneta nekoliko uzde tej, po svojih pojavih že usodepolni preobjestnosti in nesramnosti oboževateljev Košutovih!

Pismo Menelika na kralja Umberta. Nek angleški list objavil je te dni pismo abesinskega cesarja na italijanskega kralja. To pismo, koje nima datuma, bilo je izvestno pisano še pred bitko pri Aba Garimi. Poslal je to pismo v prepis na Angleško neki protestantski misijonar iz Abesinije. Ker pismo priča o globokem verskem četu Menelika in o njegovi ljubezni do miru, prinašamo je tu v celoti. Posneli smo je po italijanskem prevedu. Pismo slove:

•Menelik, kralj vseh kraljev v Abesiniji
Umbertu I., kralju Italije.

Dragi brat, kakó se počutite? Jaz sem zdrav in baš tako tudi moja vojska in moj narod.

Vaš odposlanik mi je povedal, da Vi in Vaša vojska namerujete zasesti mojo deželo do jezera Ašangi in do Takacéja. Vprašam Vas: čemu hočete storiti to? Kaj naj Vam moja zemlja in moje ljudstvo?

Vaš odposlanik mi je rekel, da hočete dati obdelovati mojo zemljo. To pa delamo tudi mi in z Božjo pomočjo bi to storili boljše, ako ne bi bili Vaši vojaki v vojni proti nam.

Bog nam je dal našo zemljo in mi smo jo branili z Njegovo pomočjo vsikdar pred tuji. Zakaj hočete Vi postopati proti Njegovi volji?

Ako Vaši pastirji in Vaši kmetovalci nimajo zemlje, naj pridejo semkaj. Jaz jim ne morem braniti, da orjejo zemljo ali da pasejo svojo goved skupno z mojimi podaniki.

Toda, nikakor ne morem dovoliti, ne da bi izdal Boga, da moj narod postane suženj kojemu drugemu narodu in da koji drugi kralj postane kraljem, kjer sem kralj jaz.

Vem, da Evropeji znajo mnogih stvari in da so iznašli mnogo bistroumnih priprav. Naj jih prineso semkaj, da jih moreva uživati in jih rabiti tudi jaz in moje ljudstvo. Plačati hočemo, kolikor so vredne.

Jaz želim miru, a Tvoji guberneri ga ne maramo. Jaz hočem, da mojemu ljudstvu ne vlaže drugi, nego oni, ki je rojen med njim, a oni ne čejo tega. Bog veli: ne slepari, a oni sleparijo; Bog veli: ne ubijaj, a oni moré; Bog veli: ne kradi, a oni se prisvajajo naše zemlje.

Koga bode ščitil Bog? Mojo vojsko, ali Vašo? Jaz ne dvomim na Njegovi pomoči in Devica Marija, Njegova mati, prosila bode za-me ter blagosloví matere mojih vojakov.

Jaz sem bil velikodusen z Vami in z Vašimi vojaki. Dal sem blagosloviti Vaše mrlje, vrnilti Vam hočem tudi ujetnike, ki sem jih zajel.

Vi ukažite, da se Vaši vojaki umaknejo iz Tigréja do Asmara: kraljestvo Agamè je moje in jaz ostanem Vaš prijatelj ter pokrovitelj Vaših podložnih.

Toliko sem že povedal Vašemu odposlancu in isto ponavljam Vam. Bog Vam ohrani vid in sih.

Menelik*.

In takemu človeku, ki piše takó, hočeo Italijani usiliti svojo „kulturno“ ker ga smatrajo „barbarjem“? Ubogi zaslepljeni!

Različne vesti.

Imenovanje. Začasni glavni učitelj na učiteljišču v Kopru, Ciborrra, imenovan je stalnim učiteljem na državnem gimnaziju v Zadru.

Lezikovna graduvacija pri južni železnici. Iz Trsta nam pišejo: Te dni me je veter zopet jedenkrat zanesel na kršni Kras. Čas mi ni dopuščal, da bi poizvedoval, kakó kaj napredujejo ljudje v narodnem pogledu, kajti moral sem se požuriti na

železnico, da ne zamudim vlaka. Jedva sem torej opravil svoje posle, udaril sem jo na Nabrežinski kolodvor. Dunajskega brzovlaka, ki naj bi me peljal v Trst, ni še bilo. Pohajal sem torej po peronu, čakajo na vlak. Kakor navadno, imel je ta brzovlak tudi ta večer 20 minut „zamude“. Kajti vedite, gospod urednik, dunajski brzovlak ima po prilici 363krat v letu zamudo. Na isto pa nikakor ne smete računati, kakor nekaj samo ob sebi ujemnega, neizogibnega, ker se vam lahko pripeti, da „po naključju“ vlak baš takrat ne bode imel svoje običajne zamude, ko ste se zanašali na to. Seveda morate imeti za tako nezgodo takozvano „smolo“, kakoršne imam n. pr. jaz v obilici.

Pohajkoval sem torej po Nabrežinskem kolodvoru. Prošlo je med tem onih „obligativnih“ 20 minut, dodanih v nameček voznemu redu. V tem je zazvenel zvon: „bin - bin - bin - bin!“ Tropa mōž je tekala v temini po progi gori in dolni, liki črne pošasti, a vsaka imela je gugajočo se rdečo žarečo svetiljko v roki. Hkrati zaori močan glas: „Attenzione Signori!“ „Obah geb'n!“ in zopet „Attenzione Signori!“ „Obah geb'n!“ in isti vsklik v tretjič. Začudil sem se. Toda ne morda radi tega, ker je v istem trenutku pripuhal vlak ropotom in šumenjem, ampak radi tega, ker se ne bi bil nikdar mislil, kakó fino zna osebje privilegovane južne železnice razlikovati italijansko narodnost, to je nositeljico „avite culture“, od „barbarske“ nemške. Le pomislite gosp. urednik, kakò uljudno zveni klic „Attenzione Signori!“, pozor gospoda! in kako osorno oni „Obah geb'n!“ „pazite!“ V srcu sem bil prav hvaležen v očigled tej graduvaciji, da privilegovana južna železnica prezira slovenščino na slovenski zemlji, dasi menda nima svojega privilegia izključno le v ta namen. In znate, zakaj sem bil hvaležen, da mož ni klical svojega svarila Slovencem na kolodvoru v „narodni“ Nabrežini v slovenskem jeziku? Zato, ker sem se bal, da bi utegnil tisti mož prevesti svoj uljudni laški „Attenzione Signori“ na slovenski jezik z: „V stran ščavi!“ To domnevanje je popolnoma opravičeno, ako pomislite, da je uljudni italijanski poziv preveden v nemški komando; za Slovence pa, ki so itak „inferijorno“ pleme, moral bi se glasiti poziv izvestno manj uljudno, nega na Nemce, katerih v Nabrežini itak ni, izvzemši morda gostilničarja na kolodvorski restavraciji. Le-ta pa zna sam, da mora v svoji stroki dovoljno „Obah geb'n“, da ga ne sleparijo. Njemu torej ni potrebno posebnega svarila. Ostanimo zatorej rajše iz ključno pri italijanskini. Saj ista zveni tako milo, takó blagoglasno! In vi trdi Kraševci, ki jo morda še ne znate, učite se temu sladkemu jeziku. Čemn pa imate Legino šolo na Krasu??

Rumunska kraljevska dvojica v Trstu? „Triester Tagblatt“ je izvedel, da kralj Karol Rumunski in soproga mu kraljica Elizabeta v kratkem obiskata Pulj in zatem Trst. Veličanstvi da bodo potovali v najstrožjem inkognito.

Nove železnice v Istri. Z Dunaja poročajo: V kratkem pride na dan zakonski načrt glede koncesije za zgradnjo železniške proge Trst-Kanfanar. Ta proga naj bi šla preko Pirana, Motovuna in Poreča ter naj bi bila zvezana s progo Divača-Pulj. Isto velja o zakonskem načrtu za progo Milje-Sv. Rok, podaljšano do Tržaškega tehniškega zavoda. — Troški za lokalno železniško progo Trst-Poreč so predvajeni na 5,640.000 gld.; za progo Poreč-Kanfanar na 928.000 gld. in za progo Trst-Milje-Sv. Rok na 271.500 gld.

Iz „Trž. Sokola“. Ako se prav spominjam, nastopil je bil naš „Sokol“ pred 6 leti v Mallyjevi dvorani z 16 telovadci in 14 gojencami, ki so izvajali proste vaje in vaje na bradljji. To je bil prvi poskus javne telovadbe, omenili pa smo ga, da bodo čitalci mogli primerjati ta poskus z uspehi letosnjene akademije, ki bode dne 3. prih. m., ter da jim stopi tem živeje pred oči, kako se je razvijalo in razširjalo življenje v našem „Sokolu“ od leta do leta. A ker je „Sokolu“ glavni namen telovadba, soditi moramo torej po nastopnih podatkih, ali in v koliko je napredoval naš „Sokol“.

Že leta 1894. se je uveril tedanji odbor, da v tesni telovadnicni se ne more razvijati telovadba, da torej „Sokol“ ne more primerno vršiti svoje prve naloge. Jel je torej premisljati, kako bi bilo odpomočiti temu nedostatku. Slednjič se je bil odločil najeti sedanjega telovadnico, dasi je vedel, da

je društvo prevzelo s tem velike dolžnosti. Danes se nam ni kesati, da je tako ukrenil tedanji odbor, kajti od istega časa je telovadba napredovala stalno.

Evo vam nekoliko statistike o telovadbi v letu 1894—1895. V tej dobi je telovadilo povprečno 50 telovadcev in gojencev ter na novo ustanovljeni I. ženski oddelek, ki si je že na lanski akademiji stekel favor-venec. Po lanski akademiji je naraščalo zanimanje čim dalje bolj, tako, da se je v letu 1895—1896 ustanovil II. ženski oddelek in zajedno tudi oddelek starih telovadcev. Tako imamo sedaj 37 telovadk I. in II. oddelka. Od 47 starejih in mlajših telovadcev I. in II. oddelka prihajalo jih je redno k vajam 29. Gojencev in otrok je prihajalo k vajam 38, redno 22. A le ti so bili večinoma slovenski otroci iz nemških in laških šol; iz šole družbe sv. Cirila in Metoda sta prihajala le dva. Koliko bi imeli lahko gojencev, ako bi vsi naši starši navaževali važnost telovadbe za telesni razvoj otrok! V tem letu je bilo torej ukupno 37 telovadk, 85 telovadcev, gojencev in otrok, a 744 ur telovadbe. Te številke kažejo, da naš „Sokol“ resno goji telovadbo in da ni baš zadnji med slovenskimi sokolskimi društvi. Po pravici pa se smemo ponašati z našim ženstvom in zavestno kličemo že danes: ženske roke in ženska srca morajo dovesti sokolsko idejo do — zmage!

Zadnja „Soča“ nam je došla v slavnostni obliki na šestih straneh. Prinaša raznih članov iz življenja lista od leta 1871 do 1896. Naše čitatelje utegne pa še posebno zanimati članek g. Frana Podgornika: „Soča“ leta 1880—1882. Kar pripoveduje gosp. Podgornik, je zeló pončno zlasti za one, ki kaj radi primerjajo nekdanje gibanje med tržaškimi „Slovenci“ se sedanjam gibanjem, in sicer s tem namenom, da bi vrgli polence pod noge sedaj delujočim osebam. Iz opisa Podgornikovega je jasno razvidno, da je vira zlu, na kojem hira naša okolica, iskati veliko globlje nego si misli marsikdo — — — toda: De mortuis nil nisi bene. Kdor se hoče bolje obvestiti, naj le čita zadnjo „Sočo“! Zaključujé te le vrstice ponavljamo še enkrat svoje čestitke, že izražene gorški „Soči“ povodom 25-letnice!

Javno dobrovorstvo v Trstu. Tekom marca meseca razdelilo je glavno ravnateljstvo za javno dobrovorstvo v Trstu potom tukajšnje mestne ubožnice: 2094 gld. na rednih mesečnih podporah ubožnim rodbinam in za delo nesposobnim posameznikom, 1038 gld. na izrednih podporah, nadalje 29.950 porcij juhe, 89 parov čevljev, 4 volnene odeje, jedno zimnico, 42 različnih komadov obleke in 7 povsem novih oblačil.

Med dalmatinskim in čožotskimi ribiči došlo je dné 5. t. do hudi sporov na otoku Pag v Dalmaciji. Ranjenih je bilo baje 11 Čožotov. Zarli so 21 oseb. Razume se ob sebi, da je obžalovati take dogodke; vendar pa bi bilo dobro, da bi nekoliko premišljala naša vlada, da-li je primerno urejeno ribištvo ob naših obalih Adrije, zlasti, kar se dostaje lovenja se strani italijanskih ribičev. Menimo, da je le v tej neprimernosti iskati vzroka razjarjenosti dalmatinskih ribičev. Producija vina propada v Dalmaciji vsled tiste nesrečne klavzule, ribištvo trpi škodo vsled konkurenčije Čožotov .... premišljajte malo gospodje!

Izginol deček. 15letni Pavel Pogačnik, stanujoči v ulici Giulia hšt. 33, šel včeraj z doma ter se ni vrnil več. Ker se je deček nedavno poskusil usmrtniti, batil se je, da je morda izvršil nesrečni svoj namen. Stariši so prijavili policiji, da je dečka zmanjkal.

Sodnisko. Včeraj bila je pred tukajšnjim deželnim sodiščem razprava proti 29letnemu kurilcu Henriku Klunu iz Trsta, 32letnemu težaku Ivanu Gortanu iz Pulja, pristojnemu v Buzet in 30letnemu mizarju Ivanu Hussu iz Trsta, obtoženim teškega telesnega poškodovanja. Obtožba je bila utemeljena na tem-le dogodku: Dne 19. februarja t. l. šla je družba, sestoječa iz 8 oseb, iz Škednja po istrski cesti proti Trstu. Njo je srečala druga mala družba. V tem je Henrik Klun trčil ob kolarja Ivana Versona, ki je bil v drugi družbi. Vsled tega je navstal kratek spor in zatem pretep. Kluna so vrgli Versonovi tovariši ob tla ter ga obdelali s pestmi in petami. V tem ko so se spravili Klanovi tovariši na Versona ter mu prizadeli raa z nožem, na raznih krajin trupla. Potem

so ga vrgli v jarek poleg ceste. Versonov sin Josip, ki je bil tudi v družbi, priskočil je sicer svojemu očetu v pomoč, toda moral se je umakniti, ker se mu je Ivan Gortan zagrozil z nožem. Rane, koje je vdobil Verson oče, bile so sicer lahke naravi, toda zvezenci izjavili so iste kakor težke z ozirom na orodje, s kojim so bile provzročene. Pri razpravi ni hotel nobeden izmed obtožencev ničesar znati o tem, kd'o je ranil Versona. Po vestnem uvaženju vseh okolnostij rešilo je sodišče Kluna obtožbe, Gortana pa je obsodilo na štiri in Hussu na pet mesecev ječe.

Književnost

„Slovenska knjižnica“ 48. in 49. snopič „Slovenske knjižnice“ obsegata prvi del Krilanovih poezij. — Izšle so l. 1887, in so se prodajale po 1 gld. Ali zeló malo jih je šlo med svet! Vsled posebne pogodbe z lastnikom, visokor. g. Antonom Klobičem vit. Sabladoskim, smo prevzeli vso zalogovo v svojo last. In tako pošiljamo te krasne poezije svojim naročnikom za bagatelno ceno 30 kr. s poštnino vred, v razprodaji pa se bodo dobivali po 50 kr., dočim so veljale doslej 1 gld. — Redki so naročniki, ki imajo te poezije; ali kdor jih ima, naj odda jeden iztis svojim znancem ali znankam, kajti vredne so najširšega poznanja.

Prihodni snopič izide 15. maja, ker današnji velja za marec in april.

Založništvo.

„Knjižnice za mladino“, ki jo izdaje A. Gabrščekova tiskarna v Gorici, izsel je dvojni snopič št. 13—14, obsezoči „Pesničerkvene in druge, zložil Andrej Praprotnik. Na čelu prinaša ta snopič sliko in životopis pokojnega šolskega ravnatelja in ljubitelja nežne mladine, Andreja Praprotnika. — 15. snopič prinaša „Kratke povedi za otroke“.

„Pomladni glasi“, posvečeni slovenski mladini. Z 8 slikami. 1896. Uredil in založil Matija Prelesnik. (VI. zvezek.) V tem zvezku čitamo, mimo drugih drobnejih stvari v vezani in nevezani besedi, daljši zaujmiv spis o potovanju po Italiji ter dolensko povest v verzih „Slavna zmaga Gojnika vojnika“. Jezik je gladek in vnača oblika kujižice jako prikupna. Cena: broš. 30 nč. v polplatno 40 nč., v celo platno 55 nč.; po pošti 5 nč. več. Dobiva se pri Evgenu Lampetu, bogoslovcu v Ljubljani.

Najnovješte vesti.

Praga 11. O volitvi državnega poslanca za trgovinsko zbornico je bil izvoljen poslanec predsednik iste zbornice, Vohanka. Nemci se niso udeležili volitve.

Berolin 11. „Norddeutsche Allgemeine Ztg.“ je izvedel, da se nameruje osnovati v Lvovu nemški poklicni konzulat za Galicijo in Bukovino. Trgovinske zveze Nemčije s temi deželami da zahtevajo tak konzulat.

Trgovinske zveze državavke in vesti
Sudimpešta. Pšenica za jesen 7.01—7.02 ščenja za spomlad 1896 5.76 — do 6.77. Oves za spomlad 6.81—6.83 za spomlad 6.41 6.43 Koruza za juli-avgust 4.21—4.22 — maj-juni 1896 4.—4.61 —

Pšenica nova od 7. kil. f. 6.90—7.05 od 79 kil. f. 7.—7.10. od 80 kil. f. 7.05—7.15 od 81.kil. f. 7.10—7.20. od 82 kil. for. — — — lečen 5.80 — — prosa 5.80—5.60.

Pšenica: silne ponudbe, povpraševanje ugodno. Prodaja 40.000 mt. stot. — — Trg stalen — Vreme: lepo.

Praga. Nerastiniran sladkor for. 16.10. oktober-december 14.70.

Praga. Centrifugal novi, postavljen v Trst s enino vred odpošiljatev preoč. f. 33.75—34. Concasse 35. — — Cotvorn 37. — — V glavah (sodih) 38.25

Hrvo. Kava Santos good average za april 81.—, za avgust 78.75.

Ramburg. Santos good average za maj 66.50 za september 62.75 za december 59. —

Trst. Modra galica vedno rastode, danes se dobija teško angleška vrist — katero cenijo za najbolje, po for. 25. —

Žveplo tudi dražje — prva vrst velja f. 2.85—2.40. Fizol vedno več zanemarjen — Kok po f. 10.25, Zeleni po f. 10.—, Bohinjec po f. 10.25, Rudeči po f. 9.50. — Beli po f. 9.50, Mešani po f. 7.50 za večje partije.

Otrobi precej stali, Economo po f. 4.25—4.35, drobnit otrobi pa zanemarjeni, ker so letos vsled konkurenčne rizike moko zlo zanemarjeni, Lavantska roba po f. 3.85—3.95 po kakovosti.

Moka zelo mlačna, mlin Scherbaum i sinovi (zaloga tukaj Via della Pesa No. 4), ima sledeče cene:

N. 0 gld. 12.50,	N. 1 gld. 12.—,	N. 2 gld. 11.50
3. 11.80,	N. 4 " 10.25,	N. 5 " 9.50
6. 9.25,	N. 7 " 8.25,	N. 8 " —

Oves stalno po f. 6.25—6.50.

Družavni borza 11. aprila 1896.

	včeraj	danes
Državni dolg v papirju	101.15	101.15
" v srebru	101.20	101.25
Avtrijska renta v zlatu	122.10	122.25
" v kronah	101.35	101.25
Kreditne akcije	364.60	363.75
London 10 Lst.	120.50	120.45
Napoleoni	9.55	9.55
20 mark	11.78	11.77
100 italij. lire	43.80	43.90

Bratje Sokoli!

Naznanjam Vam, da bode letosna telovadbeni akademija dne 3. maja v društvni telovadnici. Opozorjamo torej brate telovadce da do 15. t. m. je zadnji termin, da prično hoditi k vajam oni, ki se mislijo udeležiti prostih vaj na akademiji. Ostale pa prosimo, da se redno udeležujejo vaj in da ne opuste nobene vaje.

Na zdar!

ODBOR.

Zaloge vsakovrstnih potreb za šivilje, krojače in kitničarke. Uzorci na zatevno franko. Blago se razsilja poštino prost. Za mnogobrojni obisk tako meščanom, okoličanom in zunajnem naročnikom se priporočata udana Aite & Zadnik.

Krasne uorce zasebnim odjemalcem zastonj in franko. Bogato oskrbljene knjige z uori i, kakoršnih ni še bilo, za krojače nefrankovano.

Sukno za oprave.

Peruvien in Dossing za preč. duhovščino, sukno po predpisu za oprave c. kr. uradnikov, tudi za veterane, gasilce, telovadce, kereje, sukno za davorde in za tigralne mize, preplatila za vosone, teden za možke in za ženske, sukno za senko, sukno, ki se more prati, ogrinjate za popolovanje od 4-14 gld. itd.

Zares vredno, pošteno, trajno, siso volneno sukno a ne cene kipe, ki so komaj vredne krojaškega dela, priporoča

Ivan Stikarovsky

Brno (Srediča avstrijska industrija s suknom) skladiste pol milijona goldinarjev.

Tovarniško izdelovanje strojev in vsakovrstnih aparatorov
Ivan Schindler,

Dunaj, Himberg.

Aparati in stroji za poljedelstvo, vinarstvo, kavarne sladčice, gostilničarje, mesarje, likarje, sedlarje, tapetarje, itd., kakor tudi za gospodinjstvo, po najnižih tovarniških cenah. Katalogi v slovenskem ali hrvatskem jeziku z nad 300 podobami na zahtevanje zastonj in franko.

Obrniti se je naravnost do lastnika:

IVAN SCHINDLER
Dunaj - Himberg.

Izvrstne c. kr. jedino priv. škropilnice proti peronosperi inženirja Živica.

ki so se splošno razširile zaradi svoje jednostavosti in trajnosti lahki porabništvi pri vsakem obdelovanju trta i. t. d. proizvajamo z garancijo po do sedanjih, nizkih cenah.

Živic i družb. v Trstu

Prodajamo škropilnice tudi s posodami nove vrste.

Obrača se s cenikom pošljamo radovolno in franko.

Izdajujemo razpršilnike za žvezlo in neprenhljive vinske stiskalnice itd.

Liniment. Capsici comp.

z sidrom

iz Richterjeve lekarne v Pragi,

priporočano izvrstno, bolečino blažeče mazilo; dobiva se po 40 nvc., 70 nvc. in 1 gld. po vseh lekarnah. Zahotova naj se blagovoljno to splošno priljubljeno domače sredstvo a kratko kot

Richterjev liniment s „sidrom“

ter naj se previdnostno uprejmo le take steklene kot pristne, ki imajo zunanjo varstveno znamko „sidro“.

Richterjeva lekarna

Pri zlatem levu v Pragi.

Bratje Ribarić, izdelovalci oglja v sv. Petru, priporočajo svoje zaloge v Trstu, via Pondares št. 1, Piazza della Valle 2, via Madonnina 2, Piazzetta Cordatuoli 2, z uhodom tudi v ulici Torrente po najnižjih cenah. Oglje I. kakovosti, karbonina, kok, drva na metre itd. Naročbe se spremljejo tudi z dopisnico.

G. in kr. avstro-ugarski dvorni dobavitelj.

c. k. prv. opircina voda za kose.

Cena 1 stekljici 1 gld. 40 n. a. v.

Rabi se nad 30 let v dekorativ-

nih objektih in vrticih, za okras-

nečitih napovedi, pri izpostavljanju po-

izpostavljanju, otrpanječi kozit itd.

repovoda konje do izbornih del dleka.

dobavitelj.

Vartvna

znamka

znamka